

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Razveza in ločitev

Izvirna jezikovna različica te strani [es](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

španščina

Swipe to change

Razveza in ločitev

Španija

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Po reformi, uvedeni z zakonom št. 15/2005, za razvezo zakonske zveze v Španiji ne veljajo zahteve glede predhodnega prenehanja življenjske skupnosti ali obstoja zakonsko določenih razlogov, saj lahko razvezo zakonske zveze neposredno odredi sodni organ (za razvezo zakonske zveze je potrebna pravno močna sodna odločba).

Postopek za razvezo zakonske zveze se lahko začne na zahtevo le enega od zakoncev, obeh zakoncev ali enega od njiju s soglasjem drugega zakonca. Za pridobitev odločbe o razvezi zakonske zveze zadostuje, če so izpolnjene naslednje zahteve in okoliščine:

od sklenitve zakonske zveze so pretekli trije meseci, če razvezo zakonske zveze zahtevata oba zakonca ali eden od njiju s soglasjem drugega;

od sklenitve zakonske zveze so pretekli trije meseci, če razvezo zakonske zveze zahteva samo eden od zakoncev;

razvezo je mogoče zahtevati brez čakanja, da po poroki mine določeno obdobje, če obstajajo dokazi, da so ogroženi življenje, telesna integriteta, svoboda, moralna integriteta ali spolna svoboda in nedotakljivost zakonca, ki nastopa kot tožnik, ali otrok obeh zakoncev ali enega od njiju.

Iz zgoraj navedenega izhaja, da zadošča, da eden od zakoncev, ki ne želi nadaljevati zakonske zveze, po preteku navedenega obdobja, v zadnjem primeru pa celo brez čakanja na njegov pretek zahteva in doseže razvezo zakonske zveze, ne da bi imela nasprotna stranka pravico temu ugovarjati iz materialnih razlogov.

Lahko pa se zakonca namesto tega odločita tudi za prenehanje življenjske skupnosti, za katero veljajo enake zahteve, čeprav zakonska zveza ostane nedotaknjena. To pomeni, da par ne živi več skupaj, vendar ne preneha zakonska zveza, ki jo je mogoče razvezati samo z odločbo o razvezi zakonske zveze.

Kot je navedeno zgoraj, je treba postopek za razvezo zakonske zveze (in tudi za prenehanje življenjske skupnosti) začeti:

na zahtevo enega od zakoncev;

na zahtevo obeh zakoncev ali enega od njiju s soglasjem drugega zakonca.

V prvem primeru se zahtevku priloži predlog ukrepov, s katerimi je treba urediti posledice razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti in ki bodo obravnavani v postopku, pri čemer o njih odloči sodni organ, če se o njih ne dogovorita zakonca.

V drugem primeru lahko zakonca predložita sporazum o poravnavi (*convenio regulador*), v katerem se navedejo vprašanja, o katerih je bil dosežen dogovor v zvezi z ukrepi, ki jih je treba sprejeti v zvezi z družinskim domom, skrbjo za otroke in njihovim preživljanjem, delitvijo skupnega premoženja in morebitnim plačevanjem preživnine med zakoncema. Postopek poteka pred sodišči in o zadevah, ki vključujejo nepreskrbljene mladoletne otroke, odloča sodnik. Če zadeva ne vključuje nepreskrbljenih mladoletnih otrok, lahko o zahtevku odloči sodišče, vendar odločitev sprejme sodni uradnik (*Letrado de la Administración de Justicia*), ali pa se postopek odvija pred notarjem, ki sestavi javno listino.

Predpisi v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze se uporabljajo v celoti za vse vrste zakonskih zvez med osebami istega ali različnega spola, saj je z zakonom št. 13/2005 moškimi in ženskam priznana pravica do sklenitve zakonske zveze, pri čemer veljajo enaki pogoji in posledice ne glede na to, ali sta zakonca istega ali različnega spola.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Po reformi, uvedeni z zakonom št. 15/2005, za razvezo zakonske zveze v Španiji ni več potreben obstoj razloga, saj se ohranitev zakonske zveze šteje za izraz svobodne volje zakoncev.

Pred vložitvijo tožbe za razvezo zakonske zveze je treba upoštevati samo minimalno obdobje od sklenitve zakonske zveze (razen v nekaterih primerih). To obdobje znaša:

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če razvezo zakonske zveze zahtevata oba zakonca ali eden od njiju s soglasjem drugega;

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če razvezo zakonske zveze zahteva samo eden od zakoncev;

razvezo je mogoče zahtevati brez čakanja, da po poroki mine določeno obdobje, če obstajajo dokazi, da so ogroženi življenje, telesna integriteta, svoboda, moralna integriteta ali spolna svoboda in nedotakljivost zakonca, ki nastopa kot tožnik, ali otrok obeh zakoncev ali enega od njiju.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:**3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);**

Prva posledica razveze zakonske zveze je prenehanje zakonske zveze. S tem preneha dolžnost skupnega življenja in vzajemne pomoči, ki iz nje izhaja, oba zakonca pa lahko ponovno skleneta novo zakonsko zvezo.

Po španskem pravu se ne zahteva, da žena ob sklenitvi zakonske zveze prevzame možev priimek, kot se lahko zahteva v drugih državah.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze prenehajo premoženjska razmerja med zakoncema, razdeli se skupno premoženje, ki sta ga zakonca morda ustvarila, kar privede do delitve skupne lastnine v postopku, odvisnem od premoženjske ureditve, ki velja za zakonsko zvezo.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Odločba o razvezi zakonske zveze ne vpliva na odnose med starši in skupnimi otroki, ampak le na pravico staršev do varstva in vzgoje otrok, o kateri mora sodišče, ki razvezo zakonske zveze razglasi, odločiti tako, da to pravico dodeli enemu od zakoncev in drugemu dodeli pravico do stikov z otrokom ali da obema staršema dodeli pravico do skupnega varstva in vzgoje otroka.

Pravica do skupnega varstva in vzgoje otrok je urejena s sporazumom med staršema (doseženem v začetnem predlogu sporazuma o poravnavi ali med postopkom) z odobritvijo sodišča. Če sporazuma ni mogoče doseči, lahko sodišče na zahtevo ene od strank dodeli skupno pravico do varstva in vzgoje, in sicer na podlagi poročila tožilstva (*Ministerio Fiscal*), pri čemer upošteva ustrezno zaščito koristi otroka. V nekaterih španskih avtonomnih skupnostih ima prednost skupno varstvo in vzgoja otrok, kar pomeni, da bo takšna ureditev vedno veljala, razen če ugotovljene okoliščine ne upravičujejo drugačne ureditve (tako v Aragoniji, Baskiji in v določenem obsegu v Kataloniji). Prav tako se lahko sklene dogovor, da ima pravico do varstva in vzgoje le eden od staršev, ali

celo dogovor o mešani ali hibridni ureditvi (otroci so v varstvu in vzgoji pri različnih starših oziroma nekateri otroci so v varstvu in vzgoji pri enem od staršev, drugi pa v skupnem varstvu in vzgoji).

V skladu s temeljnim načelom z razvezo zakonske zveze ne prenehajo obveznosti staršev do otrok, zato jih morata preživljati oba, pri čemer izvajata skupno roditeljsko pravico nad zadevnimi otroki.

To običajno pomeni, da mora zakonec, ki nima pravice do varstva in vzgoje otrok, plačevati preživnino zakoncu, ki to pravico ima, dokler otroci ne postanejo finančno neodvisni ali te neodvisnosti ne dosežejo iz razlogov, ki jih je mogoče pripisati njim samim. Če je otrok v skupnem varstvu in vzgoji, navadno vsak od staršev plačuje običajne stroške otroka v času, ko ta prebiva pri njem (oblačila, hrana in nastanitve), za preostale stroške pa se odpre skupni račun, na katerega vsak od staršev plačuje mesečni prispevek. Vendar če se finančni položaj staršev precej razlikuje, lahko eden od staršev drugemu staršu plača določen znesek, s katerim si drugi od staršev pomaga pri pokrivanju stroškov otroka v času, ko ta prebiva pri njem.

3.4 obveznost plačevanja preživitve drugemu zakoncu?

Z razvezo zakonske zveze preneha dolžnost skupnega življenja in vzajemne pomoči, zato nobeden od zakoncev ni dolžan preživljati drugega zakonca. Če pa je razveza zakonske zveze povzročila finančno neravnovesje enega zakonca v primerjavi z drugim in se je njegov položaj po razvezi zakonske zveze poslabšal, je zakonec, na katerega je razveza zakonske zveze negativno vplivala, upravičen do preživitve, ki jo plačuje drugi zakonec in s katero se to neravnovesje izravna.

Na nekaterih območjih v zvezi s tem velja posebna ureditev.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti pomeni, da zakonca ne živita več skupaj, tj. preneha dolžnost skupnega življenja, vendar zakonska zveza ostane veljavna, pri tem pa ne vpliva na ureditev preživitve, ki se šteje kot ustrezná za izravnavo neravnovesja. Poleg tega nobeden od zakoncev ne more več uporabljati premoženja drugega zakonca za plačevanje stroškov iz zakonske zveze. Ravno tako zaradi prenehanja življenjske skupnosti (in dejanske ločitve) preneha domneva očetovstva, po kateri za očeta otrok, ki so rojeni v manj kot 300 dneh po prenehanju življenjske skupnosti, velja mož otrokove matere.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Tako kot za razvezo zakonske zveze tudi za prenehanje življenjske skupnosti po reformi, uvedeni z zakonom št. 15/2005, v Španiji ni več potreben obstoj razloga, saj se ohranitev zakonske zveze šteje za izraz svobodne volje zakoncev.

Pred vložitvijo tožbe za prenehanje življenjske skupnosti je treba upoštevati samo minimalno obdobje od sklenitve zakonske zveze (razen v nekaterih primerih). To obdobje znaša:

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če prenehanje življenjske skupnosti zahtevata oba zakonca ali eden od njiju s soglasjem drugega zakonca;

tri mesece od sklenitve zakonske zveze, če prenehanje življenjske skupnosti zahteva samo eden od zakoncev;

prenehanje življenjske skupnosti je mogoče zahtevati brez čakanja, da po poroki mine določeno obdobje, če obstajajo dokazi, da so ogroženi življenje, telesna integriteta, svoboda, moralna integriteta ali spolna svoboda in nedotakljivost zakonca, ki nastopa kot tožnik, ali otrok obeh zakoncev ali enega od njiju.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti so enake kot pri razvezi zakonske zveze, edina razlika je, da zakonska zveza ne preneha. Zato je mogoča sprava s popolno ponovno vzpostavitev zakonske zveze, ne da bi bilo treba zakoncema znova skleniti zakonsko zvezo; sprava je pravno veljavna samo, če je o njej uradno obveščeno sodišče. Poleg tega, če za zakonca velja ureditev skupnega premoženja (kot je *sociedad de gananciales*, po kateri velja, da polovica dohodkov enega zakonca šteje za lastnino drugega zakonca), po prenehanju življenjske skupnosti takšna ureditev preneha in se nadomesti z ureditvijo ločenega premoženja.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Razveljavitev zakonske zveze (velja za istospolne in raznospolne zakonske zveze) pomeni razglasitev sodišča, da je sklenjena zakonska zveza imela napake, zaradi katerih je bila od samega začetka brez učinkov, kar v bistvu pomeni, da zakonska zveza ni nikoli obstajala in zato nikoli ni imela pravnih posledic. V skladu s tem postaneta oba zakonca ponovno samska.

Posledice so prenehanje in razveljavitev premoženjskih razmerij med zakoncema ter prenehanje dolžnosti skupnega življenja in vzajemne pomoči.

V nasprotju s prenehanjem življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze dejstvo, da zakonska zveza ni nikoli obstajala, pomeni, da zakoncema ni treba plačevati nadomestila, za katero je morala obstajati veljavna zakonska zveza; tak položaj ublaži možnost, da se dobrovernemu zakoncu dodeli odškodnina, če je drugi zakonec pri sklenitvi zakonske zveze ravnal v slabi veri.

Pravne posledice, ki so že nastale pred sodno odločbo o razveljavitvi zakonske zveze, za otroke veljajo še naprej. Posledice so torej enake kot pri prenehanju življenjske skupnosti ali razvezi zakonske zveze.

Poleg razveljavitve zakonske zveze pred civilnim sodiščem se v Španiji priznavajo tudi civilni učinki odločb cerkvenih sodišč, ki razveljavijo cerkvene poroke, ali papeških odločitev v zvezi s kratkimi, nekonzumiranimi zakonskimi zvezami, ki se morajo potrditi (v postopku, ki je podoben postopku eksekvatur), pred sodišči prve stopnje (*Juzgados de Primera Instancia*) (oziroma sodišči za družinske zadeve, če obstajajo). Podlaga za takšno priznanje je Sporazum med špansko državo in Svetim sedežem v zvezi s pravnimi zadevami, ki je bil podpisan 3. januarja 1979.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Pogoji za razveljavitev zakonske zveze so:

1. eden od zakoncev ni podal izjave volje za sklenitev zakonske zveze;

2. zakonska zveza je bila sklenjena, čeprav je obstajal zadržek za njeno sklenitev, in sicer:

1. eden od zakoncev je bil mladoleten in ni imel popolne poslovne sposobnosti, razen če je bila zadevna oseba starejša od 14 let in je sodišče uporabilo spregled zadržka (zadržek glede starosti);

2. eden od zakoncev je bil ob sklenitvi zakonske zveze že v zakonski zvezi (bigamija);

3. zakonca sta prednika ali potomca v ravni vrsti ali pa je eden od njiju posvojenec drugega zakonca (krvno sorodstvo);

4. eden od zakoncev je z drugim zakoncem v sorodstvu do tretjega kolena – stric/teta z nečakinjo/nečakom –, razen če je sodišče uporabilo spregled zadržka (krvno sorodstvo);

3. eden od zakoncev je bil obsojen za umor ali kot sostorilec pri umoru prejšnjega zakonca enega od zakoncev, razen če je ministrstvo za pravosodje odobrilo pomilostitev;

4. zakonska zveza je bila sklenjena brez navzočnosti sodnika, župana ali druge uradne osebe ali prič. Vendar na veljavnost zakonske zveze ne vpliva dejstvo, da oseba, pred katero sta zakonca sklenila zvezo, ni bila pristojna ali ni bila zakonito imenovana, če je vsaj eden od zakoncev ravnal v dobri veri in je uradnik opravljal funkcijo javno;

5. eden od zakoncev je sklenil zakonsko zvezo v zmoti glede identitete drugega zakonca ali njegovih lastnosti, ki bi lahko bile bistvene pri privolitvi v sklenitev zakonske zveze;

6. eden od zakoncev je sklenil zakonsko zvezo pod prisilo ali zaradi velikega strahu.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Posledica razveljavitve zakonske zveze je neveljavnost zakonske zveze od njene sklenitve. Zato zakonca ponovno pridobita status samske osebe.

Vendar posledice razveljavljene zakonske zveze, ki so nastale od njene sklenitve do datuma odločbe o razveljavitvi in so povezane z otroki ali dobrovernim zakoncem ali dobrovernima zakoncema, ostanejo veljavne.

Pri delitvi skupnega premoženja zakonec, ki je ravnal v slabi veri, ni upravičen do deleža v dobičku, ki ga je ustvaril dobroverni zakonec.

Vendar lahko dobroverni zakonec, če sta zakonca živela skupaj, dobi nadomestilo za izravnavo finančnega neravnovesja, ki je morda nastalo zaradi odločbe o razveljavitvi.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

V Španiji je družinska mediacija urejena na državni ravni, in sicer z zakonom o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah: zakonom št. 5/2012 z dne 6. julija 2012, s katerim je bila v špansko pravo prenesena Direktiva 2008/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah. Splošna načela, po katerih deluje mediacija, so: prostovoljnost in svobodna izbira, nepristranskost, nevtralnost in zaupnost. Poleg teh načel obstajajo pravila ali smernice glede ravnanja strank med mediacijo, kot sta dobra vera in vzajemno spoštovanje ter njuna dolžnost sodelovanja in pomoči mediatorju.

Z zgoraj navedenim zakonom št. 5/2012 je urejena „mediacija v čezmejnih sporih“, tj. sporih, v katerih ima vsaj ena od strank stalno ali običajno prebivališče v državi, ki ni država stalnega prebivališča nobene druge prizadete stranke, če privoli v mediacijo ali če je mediacija obvezna na podlagi upoštevne prava. To vključuje tudi spore, predvidene ali rešene s sporazumom o mediaciji, ne glede na kraj sklenitve sporazuma, če se po spremembi stalnega prebivališča katere od strank želi uveljaviti sporazum ali nekatere njegove posledice na ozemlju druge države. V čezmejnih sporih med strankama, ki imata stalno prebivališče v različnih državah članicah Evropske unije, se stalno prebivališče določi v skladu s členoma 59 in 60 Uredbe (ES) št. 44/2001 (Bruselj I). Družinska mediacija se v španskem pravu pojmuje kot alternativa izključno sodnemu reševanju družinskih sporov.

Številne avtonomne skupnosti so v avtonomnih parlamentih sprejele zakone o družinski mediaciji, in sicer na splošno – razen navedene izjeme – kot možnost, ki jo spodbujajo javni socialnovarstveni organi: Andaluzija – zakon št. 1/2009 z dne 27. februarja 2009 o družinski mediaciji v Andaluziji; Aragonija – zakon št. 9/2011 z dne 24. marca 2011 o družinski mediaciji v Aragoniji; Asturija – zakon št. 3/2007 z dne 23. marca 2007 o družinski mediaciji; Kanarski otoki – zakon št. 15/2003 z dne 8. aprila 2003 o družinski mediaciji; Kantabrija – zakon št. 1/2011 z dne 28. marca 2011 o mediaciji v avtonomni skupnosti Kantabrija; Kastilja - La Manča – zakon št. 4/2005 z dne 24. maja 2005 o posebni socialni službi za družinsko mediacijo; Kastilja in Leon – zakon št. 1/2006 z dne 6. aprila 2006 o družinski mediaciji v Kastilji in Leonu; Katalonija (zlasti pomemben v tej avtonomni skupnosti, saj je razvila svojo zakonsko pristojnost na tem področju, s tem ko je v členu 233(6) katalonskega civilnega zakonika določila, da lahko sodni organ zakonca napoti na informativni sestanek o mediaciji, kadar meni, da je glede na okoliščine zadeve še vedno mogoče doseči sporazum); Valencija – zakon št. 7/2001 z dne 26. novembra 2001 o družinski mediaciji v Valenciji; Galicija – zakon št. 4/2001 z dne 31. maja 2001 o družinski mediaciji; Baleari – zakon št. 14/2010 z dne 9. decembra 2010 o družinski mediaciji na Balearih; Madrid – zakon št. 1/2007 z dne 21. februarja 2007 o družinski mediaciji v Madridu; in Baskija – zakon št. 1/2008 z dne 8. februarja 2008 o družinski mediaciji.

Na državni ravni je bilo z zakonom št. 15/2005 z dne 8. julija 2005 o spremembi civilnega zakonika in zakona o civilnem postopku v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze v člen 770 navedenega zakona vključeno novo pravilo 7, s katerim je urejen postopek za prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze (razen „sporazumne razveze“) ter razveljavitev zakonske zveze, v okviru katerega lahko stranki sporazumno zahtevata prekinitve postopka in predložitve v mediacijo, ob upoštevanju splošnih ureditev civilnega postopka iz člena 19(4) zakona o civilnem postopku.

V čezmejnih zakonskih sporih se uporablja člen 55 Uredbe (ES) št. 2201/2003 (Bruselj IIa), pri čemer morajo osrednji organi na zahtevo osrednjega organa ali nosilca starševske odgovornosti sodelovati v posameznih zadevah, da bi se dosegli cilji Uredbe. V ta namen sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da bi z mediacijo ali drugimi sredstvi med drugim olajšali sklenitev dogovora med nosilci starševske odgovornosti.

V civilnih postopkih na področju družinskega prava, ki spadajo v pristojnost sodišč, ki obravnavajo nasilje nad ženskami (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), je mediacija prepovedana.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

(a) Kje je treba vložiti zahtevek?

Ko je določena mednarodna pristojnost španskih sodišč za odločanje o zadevi (določena v Uredbi 2101/2003 – sklenitev zakonske zveze, razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, razveza zakonske zveze in starševska odgovornost; Uredbi 4/2009 – preživnina; od 29. januarja 2019 pa v Uredbi (EU) 2016/1103 o premoženjskih razmerjih med zakoncema in členu 22c zakona o sodstvu (*Ley Orgánica del Poder Judicial – LOPJ*), in sicer za zadeve, ki niso določene v zgornjih uredbah ali ki napotujejo na domače pravo), je na ozemlju Španije treba zahtevek za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze (razen tistih, o katerih odloča notar, tj. v primerih sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti ali sporazumne razveze zakonske zveze, ki ne vključuje mladoletnih otrok) vložiti pri sodišču prve stopnje. V nekaterih sodnih okrožjih so sodišča prve stopnje, ki so specializirana za družinsko pravo. Natančneje, gre za sodišče prve stopnje:

v kraju, kjer je družinski dom;

če zakonca prebivata v različnih sodnih okrožjih, lahko vložnik vloži zahtevek:

v kraju zadnjega družinskega doma;

v kraju stalnega prebivališča nasprotne stranke;

če nasprotna stranka nima stalnega ali dejanskega prebivališča, lahko vložnik izbira med vložitvijo zahtevka v kraju, kjer nasprotna stranka prebiva ali je nazadnje prebivala;

če ni izpolnjeno nobeno od zgoraj navedenih meril, je treba zahtevek vložiti pri sodniku prvostopenjskega sodišča (*Juez de Primera Instancia*) v kraju stalnega prebivališča vložnika;

če zakonca skupaj vložita zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, ga lahko vložita pri sodišču:

v kraju zadnjega skupnega prebivališča

ali kraju stalnega prebivališča enega od njiju;

zahtevke za sprejetje predhodnih začasnih ukrepov lahko obravnava sodnik prvostopenjskega sodišča v kraju stalnega prebivališča vložnika.

Za informacije o španskih pravosodnih institucijah glej

<http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/organizacion-juzgados>.

V primerih, ko zadevo obravnava notar (alternativna možnost za sodni postopek, če zakonca nimata nepreskrbljenih mladoletnih otrok, čeprav tudi v takšnih primerih odločitve ne izda sodnik, temveč sodni uradnik), mora zadevno javno listino sestaviti notar v kraju, kjer sta zakonca nazadnje prebivala skupaj ali v kraju stalnega oziroma običajnega prebivališča enega od vložnikov zahtevka.

(b) Formalnosti in listine

Če bo zadevo obravnavalo sodišče, je zahtevke za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze treba vložiti v pisni obliki, podpisati pa ga morata odvetnika, ki pomagata vložniku (*letrado* in *procurador*). Navedena strokovnjaka sta lahko skupna za oba zakonca, če zakonca vložita skupni zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze.

Zahtevkom za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze je treba priložiti:

poročni list in po potrebi rojstne liste otrok; predložitev družinske knjižice (*Libro de Familia*) ne zadostuje;

listine, s katerimi vložnik ali vložnika utemeljujeta zahtevek;

listine, na podlagi katerih se lahko oceni finančni položaj zakoncev in po potrebi otrok, na primer napovedi za odmero dohodnine, pisni obračuni plače, bančna potrdila, dokazila o lastništvu in listine iz zemljiške knjige, če stranki zahtevata premoženje;

predlog poravnave, če zakonca vložita skupni zahtevek za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze.

Če bo zadevo obravnaval notar (sporazumno prenehanje življenjske skupnosti ali sporazumna razveza zakonske zveze, če zakonca nimata nepreskrbljenih mladoletnih otrok), so zgoraj navedene listine obvezne za sestavo javne listine. Čeprav je pri sestavi takšne javne listine navzoč notar, mora biti navzoč tudi odvetnik obeh zakoncev.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Španija priznava pravico do brezplačne pravne pomoči španskim državljanom, državljanom drugih držav članic Evropske unije in tujcem v Španiji, če lahko dokažejo, da nimajo zadostnih sredstev za udeležbo v sodnem postopku.

Posamezniki so upravičeni do pravne pomoči, če nimajo zadostnega premoženja, njihova sredstva in bruto dohodek, izračunan letno na podlagi vseh parametrov in na gospodinjstvo, pa ne presegajo naslednjih pragov:

(a) dvakratne vrednosti večnamenskega javnega kazalnika prihodkov (IPREM), ki velja ob vložitvi zahtevka, za osebe, ki niso člani gospodinjstva;

(b) dvainpolkratne vrednosti večnamenskega javnega kazalnika prihodkov, ki velja ob vložitvi zahtevka, za osebe, ki so člani gospodinjstva z manj kot štirimi osebami;

(c) trikratne vrednosti navedenega kazalnika za gospodinjstva s štirimi ali več osebami.

Izračun kazalnika IPREM

Prošnjo je treba vložiti pri odvetniški zbornici (*Colegio de Abogados*) v kraju, v katerem je sodišče, pred katerim bo potekala glavna obravnava, ali pri sodišču v kraju stalnega prebivališča vložnika; v drugem primeru pravosodni organ pošlje prošnjo za dodelitev brezplačne pravne pomoči krajevno pristojni odvetniški zbornici.

Odvetniške zbornice so prejemni organ za prošnje v čezmejnih pravnih sporih. V takih sporih je organ, ki izda prošnjo, odvetniška zbornica, pristojna glede na običajno ali stalno prebivališče vložnika.

Evropski državljan, čigar država je pogodbenica Evropskega sporazuma o prenosu vlog za pravno pomoč, lahko prošnjo predloži osrednjemu organu, ki ga je njegova država določila za izvajanje navedenega sporazuma.

Prošnjo je treba vložiti pred začetkom postopka, če je vložnik prošnje za pravno pomoč nasprotna stranka, pa pred izpodbijanjem zahtevka. Vendar lahko vložnik zahtevka in nasprotna stranka vložita prošnjo za brezplačno pravno pomoč tudi pozneje, če dokažeta, da se je njun finančni položaj spremenil.

Če ni dovolj skupnega premoženja in eden od zakoncev ni upravičen do brezplačne pravne pomoči zaradi finančnega položaja drugega zakonca, lahko od drugega zakonca zahteva, naj plača vse sodne stroške ali njihov del po postopku, imenovanem „*litis expensas*“ (pravdni stroški v okviru posebne ureditve za postopek za razvezo zakonske zveze).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbe, ki jih v postopku za prenehanje življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze ali razveljavitev zakonske zveze sprejmejo španska sodišča, se je mogoče pritožiti. Pritožbe je treba v 20 dneh vložiti pri prvostopenjskem sodišču, ki je sprejelo izpodbijano odločbo in pri katerem se pritožba formalno vložila, za odločanje v zadevi pa je pristojno ustrezno deželno sodišče (*Audiencia Provincial*). V nekaterih primerih se lahko po odločitvi o pritožbi pri civilnem oddelku vrhovnega sodišča (*Tribunal Supremo*) vložita kasacijska pritožba in, kjer je to primerno, izredno pravno sredstvo zaradi kršitve postopka.

V Španiji odločbe, izdane v postopku za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze, v primeru pritožbe niso začasno izvršljive (razen odločb, s katerimi se urejajo obveznosti in premoženjska razmerja v zvezi z glavnim predmetom postopka), vendar pritožba ne zadrži učinka ukrepov, ki so sprejeti v odločbi in neposredno izvršljivi ne glede na to, da je bila zoper odločbo vložena pritožba. Poleg tega se sodna odločba o razveljavitvi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razvezi zakonske zveze razglasi za pravnomočno kljub vložitvi pritožbe, če se ta nanaša izključno na ukrepe iz navedene odločbe.

V postopku za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze, ki ga skupaj predlagata zakonca, se zoper sodno odločbo ali sklep sodišča, s katerim postaneta prenehanje življenjske skupnosti ali razveza zakonske zveze pravno veljavna in se v celoti potrdi poravnava, ki se predloži sodniku v potrditev, ni mogoče pritožiti, kar pa ne velja za državnega tožilca, če je vključen v postopek, ki se lahko pritoži v korist mladoletnih ali poslovno nesposobnih otrok. V takem postopku s skupnim zahtevkom se je mogoče pritožiti zoper sodno odločbo o zavrnitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti ali katerih koli ali vseh ukrepov, ki jih predlagata zakonca. V takem primeru pritožba zoper sklep o teh ukrepih ne zadrži njihovega učinka in ne vpliva na zavezujočo naravo odločbe glede prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze.

Kar zadeva začasne in predhodne ukrepe, ki jih lahko sodnik sprejme pred postopkom za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze ali med njim, se zoper sklepe o sprejetju takih ukrepov ni mogoče pritožiti, čeprav sprejete odločbe še niso pravnomočne in v tej fazi niso zavezujoče. Sklepi o začasnih ukrepih se ne preskusijo s pritožbo, ampak s sodno odločbo, s katero se konča postopek za prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Zakonodaja, ki se uporablja v zvezi s tem, je Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (Bruselj IIa), ki velja v vseh državah članicah, razen na Danskem. Zakonodaja, ki se v zvezi s tem uporablja na Danskem, je Haaška konvencija z dne 19. oktobra 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok.

Če je treba na podlagi sodnih odločb, ki so bile sprejete v postopku za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze v drugi državi članici, le posodobiti podatke v matičnem registru ene od držav članic in če se na podlagi zakonodaje navedene države članice zoper te odločbe ni več mogoče pritožiti, je dovolj, da se matičnemu uradu v posamezni državi predloži s tem povezan zahtevek, ki mu je treba priložiti:

izvod odločbe, ki mora izpolnjevati potrebne zahteve za določitev njene verodostojnosti v skladu z zakonodajo države, ki jo je izdala;

potrdilo v skladu z ustaljenim uradnim vzorcem, ki ga izda nacionalno sodišče ali pristojni organ v državi članici, v kateri je bila odločba sprejeta;

listino, ki potrjuje, da so bile listine nasprotni stranki pravilno vročene ali da je nasprotna stranka sprejela odločbo, če je bila sprejeta v njeni odsotnosti.

Če se želi v Španiji pridobiti priznanje odločbe v zvezi z razvezo zakonske zveze, razveljavitvijo zakonske zveze ali prenehanjem življenjske skupnosti, sprejete v eni od držav članic, razen na Danskem, je treba pri sodniku prvostopenjskega sodišča v kraju stalnega prebivališča osebe, zoper katero je vložen

zahtevek za priznanje ali razglasitev nepriznanja, vložiti zahtevek za priznanje, pri tem pa ni nujno, da je odločba v državi članici, v kateri je bila sprejeta, pravno močna. Če nasprotna stranka ne prebiva v Španiji, se lahko zahtevek vložiti v katerem koli kraju v Španiji, v katerem je nasprotna stranka, ali v kraju njenega zadnjega prebivališča v Španiji, če pa to ni mogoče, v kraju stalnega prebivališča vložnika.

Zahtevek je treba vložiti v pisni obliki s sodelovanjem odvetnikov (*letrado* in *procurador*) ter mu priložiti iste listine kot v prejšnjem primeru.

Odločbe, sprejete na Danskem, se v Španiji priznajo v skladu s špansko zakonodajo. Postopek se začne z vložitvijo zahtevka neposredno pri prvostopenjskem sodišču v kraju stalnega prebivališča osebe, zoper katero se zahteva priznanje.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Postopek za nepriznanje odločbe je enak kot postopek za priznanje odločbe. Če je bila odločba priznana v skladu z Uredbo Sveta št. 2201/2003, se lahko ugovor vložiti še po obvestilu o odločitvi, da se odločba prizna, pritožbo pa je treba vložiti v zakonskem roku pri ustreznem deželnem sodišču.

Če gre za odločbo, sprejeto na Danskem, je treba ugovor vložiti, dokler je odločba še na prvostopenjskem sodišču in dokler to sodišče obravnava zahtevek nasprotne stranke za priznanje odločbe. V vseh primerih morata pri uradni predložitvi ugovora sodelovati odvetnika (*letrado* in *procurador*).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Po začetku veljavnosti Uredbe (EU) št. 1259/2010 21. junija 2012 ter v skladu s členoma 5 in 8 navedene uredbe lahko zakonca izmed tistih, ki so navedena v Uredbi, izbereta pravo, ki naj se uporabi za razvezo njune zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Če ga ne izbereta, se za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti uporabi pravo države:

- (a) običajnega prebivališča zakoncev ob vložitvi zahtevka, ali če to ni mogoče,
- (b) zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, če več kot eno leto pred vložitvijo zahtevka tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob vložitvi zahtevka tam še vedno prebiva, ali če to ni mogoče,
- (c) katere državljan sta oba zakonca ob vložitvi zahtevka, ali če to ni mogoče,
- (d) v kateri je sodišče, pri katerem je bil vložen zahtevek.

Zgoraj navedena zakonodaja se uporablja za razvezo zakonske zveze. Za učinke razveze zakonske zveze pa se lahko uporablja tudi drugo pravo:

V zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema se do 29. januarja 2019 (ko se bo začela uporabljati Uredba 1103/2016) uporablja skupno zasebno pravo zakoncev v času sklenitve zakonske zveze (skupno državljanstvo), če pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema ni določeno v dogovoru o ureditvi premoženjskih razmerij. Če zakonca nimata skupnega zasebnega prava, učinke ureja zasebno pravo (državljanstva) ali pravo običajnega prebivališča enega od zakoncev, ki sta ga zakonca izbrala z verodostojno listino pred sklenitvijo zakonske zveze. Če zakonca takšnega prava nista izbrala, se uporablja pravo skupnega običajnega prebivališča takoj po sklenitvi zakonske zveze. Nazadnje, če zakonca nista imela takšnega skupnega prebivališča, se kot dodatna ureditev za premoženjska razmerja uporablja pravo kraja sklenitve zakonske zveze. Od 29. januarja 2019 se bo v celoti uporabljala Uredba 1103/2016, kar pomeni, da če zakonca nista izbrala prava, ki se uporablja, se bo uporabljalo pravo: a) države prvega skupnega običajnega prebivališča zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze, oziroma, če to ni mogoče, (b) države skupnega državljanstva zakoncev v času sklenitve zakonske zveze, oziroma, če to ni mogoče, (c) države, s katero sta bila zakonca, ob upoštevanju vseh okoliščin, v času sklenitve zakonske zveze najtesneje povezana. Če sta zakonca državljanata več kot ene države v času sklenitve zakonske zveze, se merilo skupnega državljanstva v času sklenitve zakonske zveze, ne uporablja.

Zadeve v zvezi z varstvom in vzgojo otrok ureja Haaška konvencija z dne 19. oktobra 1996 na podlagi prava, ki se uporablja za organ, ki odloča o zadevi.

V zvezi z začasnimi ukrepi in ukrepi zavarovanja je logično treba uporabiti pravo, s katerim je v posamezni zadevi urejeno prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev zakonske zveze ali razveza zakonske zveze, razen v primeru nujnih ukrepov, ki se lahko sprejmejo v zvezi z osebo ali premoženjem, ki se nahaja v Španiji, tudi če ni podana pristojnost za odločanje v takšnih zadevah.

V preživalskih zadevah (vključno v zvezi z uporabo družinskega prebivališča in, kjer je primerno, dodelitvijo nadomestila) se uporablja pravo običajnega prebivališča preživalskega upravičenca, če zakonca nista sklenila dogovora o izbiri prava, ki se uporablja.

V zvezi z dokazovanjem tujega prava v Španiji je treba v takem primeru dokazati njegovo vsebino in veljavnost; špansko sodišče lahko to ugotovi s katerimi koli sredstvi, za katera meni, da so potrebna za uporabo zadevnega prava.

Na koncu je treba poudariti, da za postopke, ki potekajo v Španiji, vedno velja špansko procesno pravo ne glede na pravo, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze.

Zadnja posodobitev: 05/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.